

Via ferrata's in de

"Wauw, dit is echt een indrukwekkende rotskathedraal!" Ik sta aan de voet van de Drei Zinnen, de Tre Cime di Lavaredo in de Sesto Dolomieten. Hier begint ons weekje klettersteigen. Bart, Eric en ikzelf zijn van plan om deze week een aantal via ferrata's af te werken in dit oostelijke deel van de Dolomieten.

Zopas mijn fototoestel laten vallen... of, halverwege de Toblinger Knoten

Het kruis op de top van de Toblinger Knoten

Dolomieten

We hebben onze auto achtergelaten op de parking bij de Refugio Auronzo en zijn via het wandelpad dat langs de Rifugio Lavaredo loopt naar de voorkant van de Drei Zinnen gewandeld. Eigenlijk loopt het wandelpad achter de Drei Zinnen door en draait dan naar het noorden. Op dat punt aangekomen hebben we een prachtig zicht op de drie rotsen die majestueus de omgeving domineren. Eric overdondert ons met allerlei historische feiten en weetjes over deze bekende rotsformatie. We besluiten verder te wandelen naar de Rifugio Locatelli waar we verwacht worden voor de nacht. Er blijkt echter iets mis te zijn gelopen met de reservatie. De hut is volgeboekt en onze namen staan niet op de gastenlijst. Uiteindelijk krijgen we het winterruim toegewezen. Ondertussen is het beginnen regenen en er zit niets anders op dan in de hut een "Weissbier" te bestellen. We overlopen onze plannen voor morgen en we verbazen ons erover dat er toch veel toeristen door- en doornat, gekleed in enkel een short, t-shirt en sandalen de hut komen binnengewaaaid. Eric steekt een preek af over het onvoorspelbare weer in de bergen en de noodzaak om altijd op alles voorbereid te zijn. De meeste toeristen moeten schoorvoetend toegeven dat hij gelijk heeft. Na het avondeten verhuizen we naar het winterruim. Het koelt aardig af en we zijn blij met de – zij het enigszins klamme – dekens.

"CAILLOU,... EUH, FOTOTOESTEL!"

De volgende ochtend worden we begroet door een staalblauwe lucht en een heerlijk voorjaarszonnetje. Na het ontbijt pakken we onze rugzakken in en trekken we richting Toblinger Knoten. Deze 2617 meter hoge rotsberg heeft een mooie via ferrata. Eric neemt de leiding en begint als eerste aan de klim. Bart en ikzelf volgen. Het is een leuke beklimming. We proberen het zo zuiver mogelijk te doen door de stalen kabel zelf zo min mogelijk te gebruiken als houvast. We doen het rustig aan en nemen ruim de tijd om foto's te maken. Even ben ik er met mijn gedachten niet bij en duw ik mijn fototoestel naast in plaats van in het daarvoor bedoelde opbergzakje. Het toestel schuift uit m'n hand en valt. In een fractie van een seconde twijfel ik of ik nu "caillou!" of "fototoestel!" moet roepen. Maar het is al te laat. Het toestel zoeft naast Bart die onder me klimt en het valt stuk op de rotsen, ruim 15 meter lager. Bart kijkt verontwaardigd op en ziet de onthutste uitdrukking op mijn gezicht. Vanaf nu ben ik dus aangewezen op de foto's van mijn klimmakers. We klimmen rustig verder en even later staan we bij het topkruis van de Toblinger Knoten. Na de afdaling gaan we weer terug richting hut. In de namiddag genieten we nog van het zonnetje en het nodige gerstenat.

TERUG NAAR WERELDOORLOG I

De volgende ochtend begint in mineur. Het regent en de donkere wolken zijn zichtbaar niet van plan om snel te verdwijnen. Na het ontbijt trekken we onze regenkleedij aan en maken we ons klaar

voor de beklimming van de Monte Paterno. De aanlooproute naar de klettersteig loopt voor een stukje door een tunnel die in de eerste wereldoorlog door de Italiaanse troepen werd gebruikt om het Oostenrijkse leger tegen te houden. Op regelmatige afstanden zijn kleine vensters in de rotsen uitgehouwen van waaruit de Oostenrijkers onder vuur werden genomen. Eric vertelt honderduit over de veldslagen die hier werden uitgevochten. Even later komen we bij het begin van de via ferrata en we volgen wederom de stalen kabel. Op sommige stukken ligt, zelfs in juni, nog veel sneeuw en vaak is de staalkabel helemaal ondergesneeuwd. De route is echter helemaal niet moeilijk en als in de loop van de voormiddag ook de zon haar opwachting weer maakt, zijn we perfect gelukkig als we op de 2744 meter hoge top staan. We nemen onze tijd om te luchten en dalen daarna weer terug af in de richting van de rifugio Auronzo. Bij de hut hebben we weer terug bereik en we bellen naar onze volgende bestemming: de Rifugio Fonda Savio. "Oh" zegt de huttenwaard vrolijk "zijn jullie al bij Auronzo? Nou, dan staan jullie over een uurtje bij ons".

PASTA À GO-GO

Eric fronsst zijn wenkbrouwen. "Ik geloof nooit dat we over een uur al bij de Fonda Savio hut zijn", zegt hij. "Die bergbewoners zijn veel sneller dan wij." Hoe dan ook, we vatten de tocht aan naar onze volgende slaapplek. We lopen over een graat, overwinnen smalle passages en ploeteren door een sneeuwveld. Het is mooi weer en we genieten met volle teugen van deze stevige wandeling. Het is al laat op de middag als we ons eerste glas Weissbier bestellen in de Fonda Savio hut. "Straks maak ik pasta carbonara en nadien serveer ik gepaneerde kalfssnizel. Is dat goed voor jullie?" vraagt de huttenwaard. Vanavond zijn wij de enige gasten en het lijkt wel alsof hij ons extra wil verwennen. Na onze inspanningen van vandaag hebben we weliswaar reuzenhonger, maar het bord pasta dat we krijgen voorgeschoteld tart alle verbeelding. Volgens mij is dit genoeg pasta om een voltallige voetbalploeg eten te geven, inclusief de bankzitters! Het smaakt echter voortreffelijk en, vreemd genoeg, alles wordt tot de laatste spaghettisliert verorberd. Na het eten praten we nog wat met de waard en kruipten we vroeg onder de wol. Morgen staat de Cima Cadín op de planning.

De wereldberoemde Drei Zinnen

CIMA CADÍN

Het is al ruim tien uur als we, na een stevig ontbijt, de Fonda Savio hut achter ons laten. Eric neemt weer de leiding en trekt vastberaden een puinveld op. Hij heeft deze tocht uitgestippeld en weet duidelijk waarheen we moeten. Even later beginnen we dan ook aan de beklimming van de 2788 meter hoge Cima Cadín. Het is een relatief lange beklimming. Zoals de meeste via ferrata's is ook deze beklimming helemaal niet moeilijk of gevaarlijk, zolang je maar op een correcte manier gebruikt maakt van je klettersteigset. Er staat een frisse wind en af en toe komen er dikkere mistflarden voor het schuchter zonnetje. Eigenlijk is het helemaal niet zo warm en ik ben blij met mijn windstopper. Ondanks het minder warme weer is ook deze beklimming weer een en al genieten. We klimmen gestaag verder en kort na het middaguur zitten we uit te blazen op de Dolomietentop. Na een hapje en een drankje beginnen we weer aan de afdaling. We dalen terug af richting Fonda Savio hut, maar op een paar honderd meter voor de hut draaien we naar het noorden en volgen we het wandelpad terug naar de vallei. Na de inspanningen op de Cima Cadín is deze afdaling een echte kuitenbijter. Ik ben dan ook blij als we terug in de bewoonde wereld aankomen waar we de bus nemen naar de Rifugio Auronzo. We gaan daar onze auto ophalen om daarna richting Marmolada te rijden. Onderweg wil ik echter stoppen in het mondaine Cortina d' Ampezzo. Ik moet nog iets kopen. Een fototoestel of zo... ▲

wat is via ferrata? (Arne Monstrey)

Letterlijk vertaald betekent Via Ferrata zoveel als 'ijzeren weg'. Het hoeft niet te verbazen dat deze uitdrukking uit het Italiaans komt, als je weet dat deze bergactiviteit ten tijde van de Eerste Wereldoorlog in de Dolomieten is begonnen (zie p.).

Een Via Ferrata (of Klettersteig in het Duits) kan je een soort kruisbestuiving noemen tussen Avontuurlijk Bergwandelen en Alpiene Rotsklimmen. Je kan je als wandelaar verplaatsen van de horizontale naar de verticale bergwereld, zonder al teveel technische voorkennis en technisch materiaal. Het enige wat je nodig hebt zijn een Via Ferrata set, een comfortabele klimgordel en klimhelm, stevige schoenen en eventueel handschoenen met open vingertoppen.

In de rots zijn hulpmiddelen aangebracht die je helpen om zo eenvoudig mogelijk hogerop te geraken. Denk maar aan metalen voetsteunen ter grootte van een halve voet tot twee hele voeten, metalen staven tot zelfs hele ladders. Uiteraard kan ook de rots zelf gebruikt worden om je voort te bewegen. Heel dit op voorhand aangelegde en permanent verankerde traject is beveiligd met een stalen kabel. Ook deze kun je eventueel gebruiken als hulpmiddel bij het voortbewegen, maar ze is toch vooral bedoeld als veiligheidsmiddel. Om de zoveel meter is deze verankerd in de rots. Je Via Ferrata set (die je reeds vastgemaakt hebt aan je klimgordel) bestaat uit twee 'armen' die je toelaten om telkens met minstens één arm aan de kabel vast te hangen.

Een val wordt nog altijd liefst vermeden, maar moest dit toch gebeuren, is het je Via Ferrata set die de val gaat opvangen en de schok gaat absorberen. Gebruik dus steeds een échte en gekeurde set (twee standaard linten en twee musketons zijn no-goes), en begin rustig, liefst onder begeleiding van een persoon met veel ervaring. De Klim- en Bergsportfederatie biedt jaarlijks een assortiment cursussen en ervaringsweken aan.

Er zijn in Europa ondertussen honderden supermooie routes te vinden, maar ook in België kun je reeds aan de slag op Via Ferrata's van de bergsportfederaties: Marche-les-Dames (de indrukwekkendste), Pont-à-Lesse (de mooiste) en Les Grand Malades (met een heuse tyrolienne!) . Verder zijn vele buitensportorganisaties in de Ardennen in het bezit van hun eigen oude steengroeve waarop zij zelf hun eigen routes op hebben uitgebouwd.

De Patternkofel